Rättsfallssamlingen

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT
MICHAL BOBEK
föredraget den 28 juli 2016 [1]

Mål C-289/15

Grundza

(begäran om förhandsavgörande från Krajský súd v Prešove (Regionala domstolen i Prešov, Slovakien))

”Straffrättsligt samarbete — Rambeslut 2008/909/RIF — En medborgare i den verkställande staten som har dömts i den utfärdande staten för underlåtenhet att iaktta ett formellt beslut — Krav på dubbel straffbarhet”

I – Inledning

1. Jozef Grundza är slovakisk medborgare. Han ertappades när han körde bil på Prags gator trots ett tidigare beslut som hade meddelats av en tjeckisk administrativ myndighet enligt vilket han förbjöds att framföra motorfordon. Därefter dömde en tjeckisk domstol honom till 15 månaders fängelse för bland annat ”underlåtenhet att iaktta ett formellt beslut”.

2. Med stöd av rambeslut 2008/909/RIF [2] begärde den tjeckiska rättsliga myndigheten att domen mot Jozef Grundza skulle erkännas och straffet avtjänas i Slovakien. Den slovakiska domstol till vilken begäran har riktats är emellertid osäker på huruvida kravet på dubbel straffbarhet är uppfyllt i förevarande mål, eftersom det beslut som inte har iakttagits har utfärdats av en tjeckisk myndighet och inte av en slovakisk.

3. Förevarande mål ger domstolen tillfälle att tolka kravet på dubbel straffbarhet i samband med artikel 7.3 i rambeslut 2008/909. Vilka rekvisit är relevanta, och på vilken abstraktionsnivå ska dessa rekvisit bedömas för att kravet på dubbel straffbarhet ska vara uppfyllt?

II – Tillämpliga bestämmelser

A – *Unionsrätt*

4. Enligt artikel 3.1 är syftet med rambeslut 2008/909 ”att fastställa regler enligt vilka medlemsstaterna, för att underlätta en social återanpassning av den dömda personen, ska erkänna en dom och verkställa påföljden”.

5. I artikel 7.1 i rambeslut 2008/909 finns en förteckning över 32 brott för vilka kravet på dubbel straffbarhet inte ska kontrolleras för att erkänna en dom eller verkställa påföljden.

1 — Originalspråk: engelska.

2 — Rådets rambeslut 2008/909/RIF av den 27 november 2008 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på brottmålsdomar avseende fängelse eller andra frihetsberövande åtgärder i syfte att verkställa dessa inom Europeiska unionen (EUT L 327, 2008, s. 27).

6. I artikel 7.3 i rambeslut 2008/909 anges följande: ”När det gäller andra brott än de som omfattas av punkt 1 får den verkställande staten låta erkännande av domen och verkställighet av påföljden förenas med villkoret att de gärningar som har föranlett domen ska utgöra ett brott enligt den verkställande statens lagstiftning, oberoende av brottsrekvisit eller brottets rättsliga rubricering”.

7. I artikel 9 i rambeslut 2008/909 finns en förteckning över skäl för att inte erkänna en dom och för att inte verkställa en påföljd. Det som är relevant i det aktuella fallet är den grund som anges i punkt d enligt vilken den behöriga myndigheten i den verkställande staten får vägra att erkänna en dom och att verkställa en påföljd, om ”i de fall som avses i artikel 7.3 …, domen avser gärningar som inte skulle utgöra ett brott enligt den verkställande statens lagstiftning. När det gäller skatter och andra avgifter, tullar och valutatransaktioner får dock verkställighet av domen inte vägras av det skälet att den verkställande statens lagstiftning inte föreskriver samma typ av skatter eller avgifter eller att den inte innehåller samma slags bestämmelser om skatter och andra avgifter, tullar och valutatransaktioner som den utfärdande statens lagstiftning.”

B – *Nationell rätt*

8. Republiken Slovakien införlivade rambeslut 2008/909 genom lag nr 549/2011, zákon o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii (lag nr 549/2011 om erkännande av domar och verkställighet av påföljder som medför frihetsberövande i Europeiska unionen). Vid införlivandet av artikel 7.3 i rambeslut 2008/909 valde Republiken Slovakien att behålla kravet på dubbel straffbarhet för brott som omfattas av denna bestämmelse.

9. Enligt 4 § stycke 1 i lag nr 549/2011 är det i princip möjligt att erkänna och verkställa en dom i Republiken Slovakien om den gärning som domen avsåg också utgör ett brott enligt slovakisk rätt. Enligt 16 § stycke 1 b i lag nr 549/2011 ”ska domstolen vägra erkänna och verkställa beslutet, om det har fattats på grundval av handlingar som inte skulle utgöra ett brott enligt slovakisk rätt …”.

10. Underlåtenhet att iaktta ett formellt beslut utgör ett brott både enligt slovakisk och tjeckisk rätt. Definitionen av brottet är nästan identisk i de båda rättsordningarna.

11. Enligt 337 § stycke 1 a i lag nr 40/2009 Sb., trestní zákoník (den tjeckiska strafflagen) ”kan den som hindrar eller avsevärt försvårar verkställigheten av ett beslut fattat av rättsliga eller andra myndigheter, genom att utöva en verksamhet som vederbörande enligt ifrågavarande beslut har förbjudits eller för vilken vederbörande genom en annan lagbestämmelse har fråntagits eller förlorat tillståndet, dömas till fängelse i upp till två år”.

12. Enligt 348 § stycke 1 d i lag 3000/2005 Z.z., Trestný zákon (den slovakiska strafflagen) ”kan den som hindrar eller avsevärt försvårar verkställigheten av ett beslut fattat av rättsliga eller andra myndigheter, genom att utöva den verksamhet som enligt ifrågavarande beslut är förbjuden för vederbörande, dömas till fängelse i upp till två år”.

13. Kravet på dubbel straffbarhet har tidigare prövats i två avgöranden från Najvyšši súd Slovenskej republiky (Republiken Slovakiens högsta domstol) (nedan kallad NS), och i begäran om förhandsavgörande hänvisas till båda avgörandena. Båda dessa avgöranden avsåg överföring av dömda personer och tillämpning av kravet på dubbel straffbarhet under liknande faktiska omständigheter – nämligen erkännande i Slovakien av en dom som meddelats i Republiken Tjeckien på grund av underlåtenhet att iaktta ett formellt beslut. Dessa avgöranden meddelades emellertid inte speciellt mot bakgrund av rambeslut 2008/909, utan snarare i enlighet med det tidigare regelverket som var tillämpligt vid den aktuella tiden.

14. År 2010 fann NS att kravet på dubbel straffbarhet inte var uppfyllt för brottet i fråga, nämligen underlåtenhet att iaktta ett formellt beslut. Anledningen var den så kallade konkreta analysen av dubbel straffbarhet av vilken NS drog slutsatsen att ett av brottsrekvisiten inte var uppfyllt enligt slovakisk rätt. Den tjeckiska dom som skulle erkännas avsåg nämligen inte ett avgörande som meddelats av en slovakisk myndighet. [3]

15. Därefter har NS emellertid anlagt ett annat synsätt. Den kom i ett annorlunda mål fram till att den konkreta bedömningen av dubbel straffbarhet faktiskt uppfyllde kraven för brottet underlåtenhet att iaktta ett formellt beslut. NS ansåg att Republiken Tjeckiens skyddade intresse som påverkades av underlåtenheten att iaktta det formella tjeckiska beslutet analogt skulle betraktas som slovakiska statens intresse. Den omständigheten att överträdelsen inte gällde ett formellt beslut som utfärdats av en slovakisk myndighet, utan en tjeckisk myndighets beslut, hindrade med andra ord inte att domstolen drog slutsatsen att kravet på dubbel straffbarhet var uppfyllt. [4]

III – Bakgrund, förfarandet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

16. Den 12 februari 2014 förbjöd den kommunala myndigheten i Přerov (Republiken Tjeckien) Jozef Grundza att framföra motorfordon. Den 9 mars 2014 begick Jozef Grundza en stöld i Republiken Tjeckien. Den 9 augusti 2014 framförde Jozef Grundza ett motorfordon i Prag och blev ertappad. Den 28 augusti 2014 förklarades han skyldig till underlåtenhet att iaktta ett formellt beslut. Den 3 oktober 2014 dömdes han slutligen till ett kumulativt [5] straff i form av 15 månaders frihetsberövande på grund av stölden och underlåtenheten att iaktta ett formellt beslut.

17. Därefter begärde den behöriga tjeckiska rättsliga myndigheten i enlighet med rambeslut 2008/909 att den slutliga domen mot Jozef Grundza skulle erkännas och att straffet skulle avtjänas i Slovakien.

18. Efter att ha prövat denna begäran och mot bakgrund av den slovakiska högsta domstolens motstridiga praxis beträffande bedömningen av dubbel straffbarhet som har beskrivits ovan är den hänskjutande domstolen osäker på huruvida kravet på dubbel straffbarhet är uppfyllt i förevarande mål, eftersom det beslut som inte iakttagits utfärdades av en tjeckisk myndighet.

19. Mot denna bakgrund beslutade Krajský súd v Prešove (Regionala domstolen i Prešov) att vilandeförklara målet och ställa följande fråga till domstolen:

– ”Ska artiklarna 7.3 och 9.1 d i rambeslut [2008/909] tolkas så, att kravet på dubbel straffbarhet endast anses vara uppfyllt när den eller de gärningar som har föranlett det beslut som ska erkännas *in concreto* (det vill säga på grundval av en objektiv bedömning av gärningen) även utgör ett brott (oberoende av dess särdrag eller rubricering) enligt den verkställande statens lagstiftning, eller räcker det för att detta villkor ska anses vara uppfyllt att gärningen generellt sett (*in abstracto*) även utgör ett brott enligt den verkställande statens lagstiftning?”

20. Den österrikiska, den tjeckiska, den slovakiska och den svenska regeringen samt kommissionen har inkommit med skriftliga yttranden. Den tjeckiska och den slovakiska regeringen och kommissionen yttrade sig vid förhandlingen den 25 maj 2016.

3 — Dom meddelad av NS den 26 januari 2010, sp. Zn. 2 Urto 1/2011, offentliggjord i Zbierka stanovisk NS a sudov SR under 2/2011, nr 17, s. 9, som finns tillgänglig på http://www.supcourt.gov.sk/data/files/88_stanoviska_rozhodnutia_2_2011.pdf.

4 — Beslut meddelat av NS den 5 september 2012, sp. zn. 3Urto 1/2012, som finns tillgängligt på http://www.supcourt.gov.sk/data/att/23S02_subor.pdf).

5 — Enligt tjeckisk rätt dömer domstolen ut ett ”kumulativt straff” (”souhrnný trest”) genom en enda dom för två eller fler brott som har begåtts av samma gärningsman. Domstolen upphäver domslutet i den (de) tidigare domen (domarna) och ”integrerar” sedan så att säga det (de) redan utdömda straffet (straffen) i en enda ny dom.

IV – Bedömning

A – *Inledning: en terminologisk anmärkning*

21. Alla medlemsstater som har inkommit med yttranden liksom kommissionen är överens om att kravet på dubbel straffbarhet är uppfyllt i förevarande mål. Deras resonemang för att komma fram till detta skiljer sig emellertid åt.

22. Den fråga som den nationella domstolen har hänskjutit avser skillnaden mellan en bedömning *in concreto* och *in abstracto* av kravet på dubbel straffbarhet.

23. Denna terminologi används ofta i den straffrättsliga doktrinen. Den specifika och exakta innebörden av dessa begrepp (*in concreto* och *in abstracto*) är emellertid mindre klar. Olika författare tycks tolka dem på olika sätt.[6]

24. När man söker en gemensam nämnare inom de olika definitionerna anser man kanske att en bedömning *in abstracto* av dubbel straffbarhet kräver en prövning av frågan huruvida det beteende och de gärningar som avses i den utfärdande statens bedömning utgör en brottslig handling om den har begåtts på den verkställande statens territorium.

25. En bedömning *in concreto* av dubbel straffbarhet tycks kräva mycket mer, bland annat att andra krav för straffansvar är uppfyllda som definieras i den verkställande statens lagar, såsom den tilltalades ålder eller mentala tillstånd eller en bedömning av ytterligare faktiska omständigheter under vilka gärningen begicks.

26. De skriftliga yttrandena och diskussionen vid förhandlingen visar att det råder avsevärda skillnader mellan medlemsstaterna när det gäller den exakta tolkningen av begreppen *in concreto* och *in abstracto* i samband med dubbel straffbarhet.

27. Denna diskussion har också gjort det tydligt att det när skillnaden mellan en bedömning *in abstracto* och *in concreto* av dubbel straffbarhet ska avgöras inte är frågan om antingen–eller utan om en glidande skala. Skillnaden baseras på den abstraktionsnivå som har valts för att analysera dubbel straffbarhet. På den högsta abstraktionsnivån kan man hävda att fokus ligger på det omoraliska i en handling: en viss handling anses vara förkastlig i båda systemen. Längre ned finner man de grundläggande brottsrekvisiten. Ännu längre ned på abstraktionsskalan kan man se till alla andra särskilda brottsrekvisit, till exempel frågan om ålder eller huruvida exceptionella omständigheter föreligger (eller ej) och även påföljdernas svårighetsgrad. På den lägsta abstraktionsnivån (eller den högsta konkretiseringsnivån) är även gärningens alla individuella faktiska beståndsdelar relevanta. Det som krävs där är faktiskt att gärningen och bedömningen av denna verkligen är identiska enligt båda rättssystemen i fråga.

6 — Se till exempel Plachta,”The Role of Double Criminality in International Cooperation in Penal Matters”, i Jareborg (red.) *Double criminality: Studies in International Criminal Law* (Kriminalistik Institut, 1989), s. 105; Wouter van Ballegooij, *The Nature of Mutual Recognition in European Law: Re-examining the Notion form an Individual Rights Perspective with a View to Its Further Development in the Criminal Justice Area* (Intersentia, 2015), s. 127; Flore, D. ”Reconnaissance mutuelle, double incrimination et territorialité” i *La reconnaissance mutuelle des décisions judiciaires pénales dans l'Union européenne* (Éditions de l'Université de Bruxelles, 2001), sidorna 69 och 70; Keijzer, ”The Double Criminality Requirement” i Blekxtoon et al (red.) *Handbook on the European Arrest Warrant* (T.M.C. Asser Press, 2005), s. 137; Cahin, *La double incrimination dans le droit de l'extradition* (RGDIP, 2013) nr°3, s. 586; Cameron I., ”Double criminality under pressure” i *Festskrift till Per Ole Träskman* (Norstedts Juridik AB, 2011), s. 124.

28. Var ska då gränsen dras mellan *in abstracto* och *in concreto*? Jag delar den uppfattning som kommissionen uttryckte vid förhandlingen och anser att en diskussion av dessa begrepp och deras speciella innebörd kanske inte är till särskilt stor hjälp för att ge den nationella domstolen ett användbart svar. Mot bakgrund av de intervenerande medlemsstaternas olika uppfattningar om hur exakt begreppen *in abstracto* och *in concreto* ska definieras är det dessutom kanske missvisande att sätta terminologiska ”etiketter”, eftersom det kommer att uppfattas på olika sätt.

29. I stället för att se till begrepp kommer jag därför att göra en ändamålsenlig bedömning. Jag ska ge den nationella domstolen ett svar som är baserat på funktionen hos kravet på dubbel straffbarhet i samband med systemet för straffrättsligt samarbete inom EU och enligt rambeslut 2008/909 i synnerhet.

30. Innan jag påbörjar denna ändamålsenliga bedömning kan det emellertid vara lämpligt att i korthet behandla utvecklingen av begreppet dubbel straffbarhet i ett folkrättsligt och unionsrättsligt sammanhang. Denna utveckling ökar förståelsen av det som skulle uppnås med rambeslut 2008/909.

B – *Utvecklingen av kravet på dubbel straffbarhet*

31. Kravet på dubbel straffbarhet gör generellt en stats utövande av den extraterritoriella behörigheten beroende av den omständigheten att beteendet i fråga är straffbart både enligt den lag som gäller på den plats där gärningen begicks och enligt lagen i den stat som bestraffar handlingen.[7] Det är kopplat till legalitetsprincipen och i synnerhet brottspåföljders förutsebarhet (*nulla poena sine lege*).

32. Dubbel straffbarhet har traditionellt varit ett krav för utlämning. Även om det i folkrättsliga instrument kanske anges specifika straffbara gärningar för vilka utlämning begärs krävs det dessutom ofta att gärningen är straffbar i båda de berörda staternas rättssystem.[8]

33. Kravet på dubbel straffbarhet ingår i suveränitetsprincipen, reciprocitetsprincipen och principen om icke-ingripande, som utgör de grundläggande beståndsdelarna i samarbetet mellan stater och som är förankrade i folkrättsliga instrument. Detta samarbete syftar huvudsakligen till att undvika inblandning i de berörda staternas inre angelägenheter.[9]

34. Systemet för rättsligt samarbete inom EU är tvärtom i första hand baserat på principen om ömsesidigt erkännande.[10] Inom detta system är de olika medlemsstaternas rättssystem öppna för varandra baserat på ökat ömsesidigt förtroende för varandras straffrättsliga system.

35. På en mer praktisk nivå innebär detta att när ett rättsligt avgörande har antagits i en medlemsstat ska det så snart som möjligt erkännas och verkställas i andra medlemsstater så friktionsfritt som möjligt, som om det var ett nationellt beslut.[11]

36. Principen om ömsesidigt erkännande har bland annat lett till att en förteckning över brott har upprättats för vilka prövning av kravet på dubbel straffbarhet har avskaffats och därför *inte ska* företas.

7 — Cameron I., ”Double criminality under pressure” i *Festskrift till Per Ole Träskman* (Norstedts Juridik AB, 2011), sidorna 122 och 123.

8 — Thouvenin, ”L’extradition” i Ascensio, Decaux, Pellet, *Droit international pénal* (Pedone, Paris, andra reviderade upplagan, 2012), sidorna 1123 och 1124.

9 — Daillier och Pellet, *Droit international public* (LGDJ, Paris, sjunde upplagan 2008), s. 515, punkt 337.

10 — Skäl 1 i rambeslut 2008/909. Se även generaladvokaten Bots förslag till avgörande *Ognyanov* (C-554/14, EU:C:2016:319, punkt 13).

11 — Plachta ”Cooperation in Criminal Matters in Europe” i *Bassiouni, International Criminal law, tredje upplagan, del II Multilateral and Bilateral Enforcement Mechanisms* (Martinus Nijhoff, 2008), s. 458. Se även skäl 5 i rambeslut 2008/909.

37. Detta avsteg från kravet på dubbel straffbarhet utgör, även om det är partiellt, en kvalitativ ändring i förhållande till praxis enligt folkrättsliga instrument. Ändringen infördes först genom rambeslut 2002/584 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna [12] och har sedan dess utökats i ett antal andra unionsrättsakter, [13] bland annat rambeslut 2008/909.

38. Rambeslut 2002/584 ersatte den tidigare gällande multilaterala utlämningsordningen mellan medlemsstaterna. [14] Rambeslut 2008/909 har likaledes ersatt flera folkrättsliga instrument i syfte att öka samarbetet mellan medlemsstaterna.

39. De folkrättsliga instrument som föregick rambeslut 2008/909 var konventionen om överförande av dömda personer, konventionen mellan Europeiska gemenskapernas medlemsstater om verkställighet av utländska domar i brottmål och den europeiska konventionen om brottmålsdomars internationella rättsverkningar. [15] I alla dessa instrument fanns bestämmelser om dubbel straffbarhet. [16]

40. Det är viktigt att hålla denna historiska dynamik i minnet när funktionen hos kravet på dubbel straffbarhet i rambeslut 2008/909 behandlas. En tillämpning av denna regel enligt rambeslut 2008/909 bör inte medföra en mindre utvecklad eller besvärlig samverkan mellan medlemsstaterna jämfört med det tidigare mindre integrerade systemet som var baserat på de ovannämnda folkrättsliga instrumenten.

C – *Tillämpning av kravet på dubbel straffbarhet i samband med rambeslut 2008/909*

41. Med tolkningsfrågan vill den hänskjutande domstolen huvudsakligen få klarhet beträffande en lämplig abstraktions- eller generaliseringsnivå på vilken en brottslig handling som ska bestraffas bör bedömas när det gäller prövningen av kravet på dubbel straffbarhet enligt rambeslut 2008/909. Frågan syftar närmare bestämt till att klarlägga huruvida artiklarna 7.3 och 9.1 d i rambeslutet ska tolkas så, att kravet på dubbel straffbarhet är uppfyllt när

a) erkännande av domen och verkställighet av påföljden begärs beträffande gärningar som i den utfärdande staten har klassificerats som ”underlåtenhet att iaktta ett formellt beslut”, och när

b) en brottslig handling med liknande rubricering också finns i den verkställande statens lagstiftning, men

c) det enligt den verkställande statens lagstiftning, eller snarare rättspraxis, för en sådan överträdelse krävs att det formella beslutet har utfärdats av en av dess egna myndigheter.

12 — Rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (EGT L 190, 2002, s. 1), ändrad genom rådets rambeslut 2009/299/RIF av den 26 februari 2009 (EUT L 81, 2009, s. 24). Se, beträffande giltigheten av rambeslut 2002/584 i den mån genom detta en prövning av dubbel straffbarhet avskaffas för de överträdelser som anges i en bestämmelse som motsvarar artikel 7.1 i rambeslut 2008/909, dom av den 3 maj 2007, *Advocaten voor de Wereld* (C-303/05, EU:C:2007:261, punkterna 48 –61).

13 — Artikel 3.2 i rådets rambeslut 2003/577/RIF av den 22 juli 2003 om verkställighet i Europeiska unionen av beslut om frysning av egendom eller bevismaterial (EUT L 196, 2003, s. 45); artikel 6.1 i rådets rambeslut 2006/783/RIF av den 6 oktober 2006 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande (EUT L 328, 2006, s. 59); artikel 5.1 i rådets rambeslut 2005/214/RIF av den 24 februari 2005 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på bötesstraff (EUT L 76, 2005, s. 16); artikel 10.1 i rådets rambeslut 2008/947/RIF av den 27 november 2008 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på domar och övervakningsbeslut i syfte att övervaka alternativa påföljder och övervakningsåtgärder (alternativa påföljder och övervakningsåtgärder) (EUT L 337, 2008, s. 102); artikel 14.1 i rådets rambeslut 2009/829/RIF av den 23 oktober 2009 om tillämpning mellan Europeiska unionens medlemsstater av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om övervakningsåtgärder som ett alternativ till tillfälligt frihetsberövande (europeisk övervakningsorder) (EUT L 294, 2009, s. 20).

14 — Se dom av den 28 augusti 2015, *Minister for Justice and Equality* (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punkterna 27 och 28 och där angiven rättspraxis) och dom av den 6 oktober 2009, *Wolzenzburg* (C-123/08, EU:C:2009:616, punkt 59 och där angiven rättspraxis).

15 — Se artikel 26.1 i rambeslut 2008/909.

16 — Artikel 3.1 e i konventionen om överförande av dömda personer av den 21 mars 1983, ETS nr 112; artikel 5 första strecksatsen b i konventionen mellan Europeiska gemenskapernas medlemsstater om verkställighet av utländska domar i brottmål av den 13 november 1991. Artikel 4.1 i den europeiska konventionen om brottmålsdomars internationella rättsverkningar av den 28 maj 1970, ETS nr 70.

42. Det bör inledningsvis återigen slås fast att det för en tillämpning av rambeslut 2008/909 och en prövning av kravet på dubbel straffbarhet kommer an på huruvida den brottsliga handlingen finns med i förteckningen i artikel 7.1. För de överträdelser som anges i denna förteckning får domstolarna i den verkställande staten i princip [17] inte undersöka huruvida kravet på dubbel straffbarhet är uppfyllt när den erkänner domen och verkställer den påföljd som har utdömts i den utfärdande staten.

43. Underlåtenhet att iaktta ett formellt beslut finns inte med i förteckningen.

44. Om en straffbar handling inte finns med i artikel 7.1 får kravet på dubbel straffbarhet prövas. Medlemsstaterna kan välja att pröva kravet på dubbel straffbarhet för sådana överträdelser, men det är inte obligatoriskt. Det står därför medlemsstaterna fritt att bestämma om de ska tillämpa kravet på dubbel straffbarhet på överträdelser som inte anges i artikel 7.1.

45. Slovakien har utnyttjat denna möjlighet. Slovakiska domstolar ska följaktligen pröva detta krav när de behandlar en begäran om överföring av personer som har dömts i andra medlemsstater.

46. För att mot denna bakgrund ge den hänskjutande domstolen användbar vägledning beträffande de kriterier som kan tillämpas för att bedöma dubbel straffbarhet ska jag först behandla de relevanta faktorer som ska beaktas vid en sådan bedömning (1) innan jag går in på den speciella frågan om statens skyddade intresse som uppkommer i förevarande mål (2).

1. Faktorer som är relevanta för bedömning av dubbel straffbarhet

47. I artikel 7.3 i rambeslut 2008/909 definieras omfattningen av bedömningen av dubbel straffbarhet genom kravet att den behöriga myndigheten ska pröva huruvida *gärningarna* i fråga också utgör en *överträdelse* enligt den verkställande statens lagstiftning, *oberoende av brottsrekvisit* och *brottsrubricering*.

48. Två faktorer är värda att framhäva. Genom att det flexibla tillvägagångssätt som ska tillämpas beträffande *brottsrekvisit* betonas i artikel 7.3 i rambeslut 2008/909 framgår det för det första att inte alla brottsrekvisit som definieras i de utfärdande och de verkställande medlemsstaternas lagstiftning måste överensstämma.

49. Genom att flexibilitet beträffande *brottsrubriceringen* betonas i artikel 7.3 i rambeslutet framgår det för det andra också att överträdelsens benämning eller systematik i den utfärdande och den verkställande medlemsstaten inte behöver överensstämma exakt.

50. Något som däremot framhävs som relevant, och faktiskt avgörande, i artikel 7.3 i rambeslut 2008/909 är att det råder överensstämmelse mellan de *objektiva* rekvisiten för brott som avspeglas i den utfärdande statens dom och definitionen av en brottslig handling i den verkställande statens lagstiftning.

51. Bedömningen av dubbel straffbarhet ska följaktligen väsentligen göras i två steg: 1) *överflyttning*, vilket innebär att man ser till de grundläggande kännetecknen hos den gärning som har begåtts i den utfärdande staten och behandlar gärningen som om den hade begåtts i den verkställande staten, och 2) *subsumtion* av dessa grundläggande faktiska omständigheter under en lämplig överträdelse så som den definieras i den verkställande statens lagstiftning.

17 — Såvida inte medlemsstaten i fråga har avgett en förklaring om motsatsen i enlighet med artikel 7.4 i rambeslut 2008/909.

52. De frågor som den rättsliga myndigheten i den verkställande staten ska ställa vid en sådan ”konvertering” är med andra ord följande: Kan gärningen eller gärningarna som har lett till domen i den utfärdande staten subsumeras under någon brottslig handling i den verkställande statens straffrätt? Skulle en sådan gärning anses vara straffbar i sig om den begicks på den verkställande statens territorium?

53. När dessa frågor besvaras och gärningen eller gärningarna i fråga ska konverteras anser jag att frågorna bör bedömas på en ganska hög abstraktionsnivå. Det gäller att undersöka huruvida de *objektiva rekvisit* som de rättsliga myndigheterna i den utfärdande staten har ansett vara relevanta för att straffa förbrytaren överensstämmer med *rekvisiten* för ett brott så som det beskrivs i den verkställande statens straffrätt.

54. Av ordalydelsen i artikel 7.3 i rambeslut 2008/909 (”*oberoende av brottsrekvisit eller brottets rättsliga rubricering*”) framgår det däremot att det inte behöver undersökas huruvida de normativa definitionerna av brottet i den utfärdande och den verkställande staten överensstämmer. [18]

55. I ett antal fall är det förvisso ganska lätt att finna en överensstämmelse redan på den normativa nivån. Detta tycks vara fallet här. Underlåtenhet att iaktta ett formellt beslut definieras nästan identiskt i den tjeckiska och i den slovakiska strafflagen. I andra fall kan emellertid brottet i den verkställande staten uppfattas något annorlunda jämfört med överträdelsen i den utfärdande staten. Rekvisiten för de båda överträdelserna är eventuellt inte exakt desamma. Eller så kan rekvisiten vara ganska lika men överträdelserna benämnas på något olika sätt i rättssystemen i fråga. I strafflagar kan dessutom definitionen av det ”ursprungliga” brottet vara ganska snäv, och det kan ingå i en bredare kategori av brott som bör betraktas tillsammans för bedömningen av dubbel straffbarhet.

56. Såsom har påpekats ovan är det emellertid helt klart att den avsedda konverteringen av en överträdelse från den utfärdande staten till den verkställande staten ska vara ”diagonal” (och brottsrekvisit från den utfärdande staten subsumeras under den verkställande statens lagstiftning) och inte ”horisontell” (varvid man skulle undersöka om det fanns en överensstämmelse mellan de normativa definitionerna av en överträdelse i båda staterna).

57. För att ge ett mer konkret exempel är i Jozef Grundzas fall det som ska konverteras brottsrubriceringen för den gärning som enkelt kan beskrivas som en gärning som begås av en person som framför ett motorfordon trots att det finns ett formellt beslut som förbjuder detta.

58. Nästa fråga är huruvida en sådan gärning skulle vara straffbar enligt den verkställande statens lagstiftning om den hade begåtts på dess territorium. När det gäller Slovakien tycks svaret vara jakande.

59. Överflyttning och subsumtion kan emellertid i allmänhet sträcka sig ännu längre och innebära ändringar i överträdelsens systematik enligt den verkställande statens lagstiftning. Det exempel som Tjeckien gav vid förhandlingen utgör en användbar illustration i detta avseende. Det gäller brottet att ”olovlig körning” i den tyska strafflagen. [19] Det tycks som om den gärning som Jozef Grundza begick eventuellt inte skulle klassificeras som ”underlåtenhet att iaktta ett formellt beslut” enligt tysk

18 — För att återgå till exemplet med utlämning i samband med vilket kravet på dubbel straffbarhet uppkommit kan det ha betydelse att det i artikel 2.2 i FN:s standardfördrag om utlämning uttryckligen föreskrivs att ”det för att avgöra om en överträdelse utgör en överträdelse som är straffbar enligt båda parternas lagstiftning inte ska ha någon betydelse a) huruvida de gärningar eller underlåtenheter som utgör överträdelsen placeras i samma kategori av överträdelser eller benämns på samma sätt i parternas lagstiftning, b) huruvida brottsrekvisiten skiljer sig åt enligt parternas lagstiftning och det förutsätts att alla de gärningar eller underlåtenheter som den begärande staten har framlagt ska beaktas”, Model Treaty on Extradition (standardfördrag om utlämning), A/RES/45/116, 14.12.1990.

19 — Se 21 § stycke 1 i Straßenverkehrsgesetz (vägtrafiklagen) (StVG), BGBl. 2003 I, sidorna 310 och 919) beträffande brottet ”Fahren ohne Fahrerlaubnis” (”olovlig körning”). ”1) Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som framför ett fordon trots att han saknar erforderligt körkort eller trots att han förbjudits att framföra fordon …”.

straffrätt, utan som ”olovlig körning”. Även om så var fallet skulle emellertid enligt min uppfattning kravet på dubbel straffbarhet enligt artikel 7.3 i rambeslut 2008/909 fortfarande vara uppfyllt. Ändringar i straffrättens systematik föreskrivs och tillåts uttryckligen genom bestämmelsens ordalydelse när brott konverteras från ett rättssystem till ett annat.

60. Jag anser med andra ord att det tillvägagångssätt som ska tillämpas för bedömningen av dubbel straffbarhet enligt rambeslut 2008/909 grundas på en generalisering på en högre abstraktionsnivå av det beteende som behandlats och straffats av domstolen i den utfärdande staten. En sådan generalisering innebär nödvändigtvis en viss flexibilitet vid den konvertering under vilken gärningen i fråga undersöks utifrån de olika definitioner av brott som finns tillhands i den verkställande staten.

61. Antagandet att bedömningen av dubbel straffbarhet kräver en avsevärd abstraktionsnivå bekräftas dessutom också av att de upplysningar som de behöriga myndigheterna lämnar på det standardiserade formuläret i bilaga I i rambeslut 2008/909 är ganska begränsade.

62. Omfattningen av de upplysningar som ska lämnas beror på om begäran om erkännande av domen och verkställighet av påföljden avser brott som anges i artikel 7.1 (bilaga I punkt h nr 1 och 2) eller om begäran avser andra (ej angivna) överträdelser (bilaga I punkt h nr 1 och 3).

63. Även för de överträdelser som inte anges och som kan omfattas av en prövning av dubbel straffbarhet är emellertid de standardiserade upplysningar som ska lämnas ganska grundläggande. Såsom den svenska regeringen påpekade i sitt skriftliga yttrande skulle upplysningar som är så begränsade förvisso inte tillåta en mer omfattande bedömning av fallet.

64. Sammanfattningsvis kan det finnas enskilda skillnader i den straffrättsliga systematiken, men sådana särdrag är inte relevanta för bedömningen av kravet på dubbel straffbarhet. Det som har betydelse är huruvida typen av gärning i sig skulle vara straffbar i den verkställande staten, om den hade begåtts på den verkställande statens territorium.

65. Orden *straffbar i sig* bör framhävas speciellt till skillnad från frågan huruvida den dömda personen, om denna hade åtalats, också skulle ha förklarats skyldig och dömts om rättegången hade genomförts i enlighet med den verkställande statens lagstiftning.

66. Jag konstaterar i detta avseende att rambeslut 2008/909 syftar till att underlätta social återanpassning av straffade personer genom att göra det möjligt för dem att avtjäna straff i en annan medlemsstat.

67. Detta innebär att syftet är överföring av redan dömda personer och social återanpassning av dessa. Syftet är definitivt inte att ifrågasätta slutliga avgöranden eller att på nytt genomföra brottmålsförfaranden i den verkställande medlemsstaten. Det är inte utan anledning som det samarbete som har införts genom rambeslut 2008/909 kan inledas *först när* rättegången har genomförts och den *slutliga* domen har meddelats i den utfärdande staten.

68. I detta sammanhang ska kravet på dubbel straffbarhet i artikel 7.3 i rambeslut 2008/909 förstås som en säkerhetsventil som den verkställande medlemsstaten kan utlösa för att vägra verkställighet av en dom för en gärning som inte är straffbar i sig enligt dess egna lagar. En medlemsstat kan med andra ord inte vara skyldig att erkänna och verkställa en dom för en handling som staten och dess samhälle inte anser vara så moraliskt förkastlig att den är straffbar. [20]

20 — Tydliga exempel i denna kategori är handlingar som eventuellt anses vara brottsliga i en medlemsstat, men alls inte betraktas som brott i en annan stat, såsom dödshjälp eller förnekelse av förintelsen. Samma sak skulle enligt min uppfattning också gälla för handlingar som klassificeras som brott i en stat men som enbart administrativa överträdelser i en annan (det vill säga handlingar som bara beivras på administrativ väg och inte straffrättsligt).

2. Relevansen av statens särskilda skyddade intresse

69. Såsom har slagits fast ovan kräver en bedömning av dubbel straffbarhet i samband med rambeslut 2008/909 en överflyttning av faktiska omständigheter, vilken ska genomföras på en hög abstraktionsnivå, och subsumtion av dessa under den verkställande statens straffrätt.

70. Det är bara logiskt att konverteringen också genomförs med hänsyn till den stats särskilda intresse som berörs av brottet. För en definition av den gärning som ska konverteras kan en stats intresse inte anses som den särskild*a* stat*ens* nationell*a* intresse (det vill säga den utfärdande statens intresse) utan snarare som *ett* statligt intresse som ska bedömas i enlighet med den verkställande statens straffrätt tillsammans med andra rekvisit för gärningen i fråga.

71. Jag medger utan vidare att det i särskilda och ganska extrema fall kan finnas undantag från en konvertering utan förbehåll av den utfärdande och den verkställande statens respektive intressen. När det gäller de flesta andra lagöverträdelser, inbegripet underlåtenhet att iaktta ett formellt beslut, kan ett system med ömsesidigt erkännande bara fungera om det som faktiskt skyddas är den bindande verkan av ”ett formellt beslut”, och inte enbart ”den bindande verkan av de beslut som har meddelats uteslutande av myndigheterna i medlemsstaten X”.

72. Denna tolkning av artikel 7.3 i rambeslut 2008/909 bekräftas också av två ytterligare argument som är hänförliga till systemet.

73. Jag konstaterar för det första att man genom att ange vissa brott i artikel 7.1 i rambeslut 2008/909 (för vilka kravet på dubbel straffbarhet helt har avskaffats) klart avser att skydda den stats särskilda intresse mot vilken brotten begås. Det gäller till exempel sabotage, korruption, penningförfalskning, möjliggörande av otillåten inresa och bosättning, förfalskning av officiella dokument och olaga handel med dessa och förfalskning av betalningsmedel.

74. För det andra är det enligt artikel 9.1 d i rambeslut 2008/909 möjligt att vägra erkänna en dom och verkställa en påföljd om kravet på dubbel straffbarhet inte är uppfyllt. I rambeslutet anges emellertid att ”när det gäller skatter och andra avgifter, tullar och valutatransaktioner får dock verkställighet av domen inte vägras av det skälet att den verkställande statens lagstiftning inte föreskriver samma typ av skatter eller avgifter eller att den inte innehåller samma slags bestämmelser om skatter och andra avgifter, tullar och valutatransaktioner som den utfärdande statens lagstiftning.”

75. Båda dessa bestämmelser stöder enligt min uppfattning slutsatsen att ömsesidigt erkännande enligt rambeslut 2008/909 i allmänhet ska gå före medlemsstaternas särskilda intressen. Är det trots allt inte exakt detta som ömsesidigt erkännande och respekt ska handla om?

76. Jag kommer mot bakgrund av ovanstående fram till att artiklarna 7.3 och 9.1 d i rambeslut 2008/909 ska tolkas så, att kravet på dubbel straffbarhet är uppfyllt om erkännande av domen och verkställighet av påföljden begärs avseende en gärning som, sedd från en relativt hög abstraktionsnivå, är straffbar i sig enligt den verkställande statens lagstiftning, oberoende av om den systematik som används för att beskriva brottet i den utfärdande statens och den verkställande statens rättsordningar överensstämmer.

V – Förslag till avgörande

77. Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår jag att domstolen besvarar frågan som har hänskjutits av Krajský súd v Prešove (Regionala domstolen i Prešov) på följande sätt:

Artiklarna 7.3 och 9.1 d i rådets rambeslut 2008/909/RIF av den 27 november 2008 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på brottmålsdomar avseende fängelse eller andra frihetsberövande åtgärder i syfte att verkställa dessa inom Europeiska unionen ska tolkas så, att kravet på dubbel straffbarhet är uppfyllt, om erkännande av domen och verkställighet av påföljden begärs avseende en gärning som, sedd från en relativt hög abstraktionsnivå, är straffbar i sig enligt den verkställande statens lagstiftning, oberoende av om den systematik som används för att beskriva brottet i den utfärdande statens och den verkställande statens rättsordningar överensstämmer.